

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: זעקת התפילה

פרשת שמות

בס"ד | גיליון מס' 162

מדוע נחת מסוק צבאי בלב המדבר?

ויזעקו... (ב', כ"ג)

והצער, המכילה את עומק הפחד וחרדת ההמשך, המקיפה את הזועק ופורצת ממנו החוצה בתרועה נרגשת.

זוהי הזעקה, שהיה ניתן לחשוב שהיא תפילה פחות טובה, שכן היא לא נאמרת בצניבור, לא בנוסח קדום, לא לאחר הכנה גדולה, ובוודאי שלא במסגרת של בית כנסת. היא פשוט זעקה קורעת לב, אנחה המשברת מחיצות. 'אוי' כזה שפורץ מתהומות הלב, וכולל בתוכו את כל רגשות הכאב ובקשות הפיתרון, את כל הצער שבייסורים ותחנוני הישועה.

את אלומת האור הזו על כח הזעקה, מפנה הרה"ק בעל ה'ישמח ישראל' ז"ע בפרשה זו, ומעניק לנו מתנה יקרת ערך. הלא המלאכים טענו כי היהודים כלל אינם ראויים בשל חטאייהם, הם לא יכלו להתכונן לתפילה, לא היו להם בתי כנסת, והם גם לא התכנסו יחדיו. מה שהם עשו היה זה: הם זעקו. זעקה מחרידה ומטלטלת מסוף העולם ועד סופו, זעקה שביטאה את מר גורלם ועיניהם המצפות לישועה.

'ומכאן הוא כח ההתחזקות לכל איש ישראל', קובע בעל ה'ישמח ישראל', עצה אדירה שכדאי להכיר. לפעמים אדם חש שהוא לא במצב הנכון, אינו יכול להתרכז, סאת חטאיו גדולה מדי, קורה שהגיע ברגע האחרון, העייפות שורה עליו, הוא מרגיש שלבו קשוח כאבן והוא לא מצליח להתרגש בתפילה, לכוון בה, להתלהב ממנה כפי ששאף. זו לא סיבה להתייאש מהתפילה או לזנוח אותה, ההיפך הוא הנכון:

זהו הרגע ליטול בפינו את כח הזעקה ולפעול באמצעותו. להיאנח פעם אחת מכל הלב, לבכות על שאין ריכוז ואין כוונה, אין תחושה ואין התרגשות. לזעוק מעומק הנשמה על המצב שנוצר, על הלב האטום, על השכל המבולבל, על אובדן החושים ותעיית המחשבות. כדי לזעוק לא צריך כל תנאי, צריך פשוט לזעוק!

כי כשזעקה בוקעת ועולה מעומק הלב, בורא עולם רואה אותה ומכיר במקום ממנו היא נובעת, המקום בו יהודי מבין כי אין לו תקווה ואין לו כל דרך מוצא אפשרית, רק בורא עולם יכול להצילו. אותה אנחת זעקה קורעת לב, היא ביטוי להבנה שאין ליהודי על מה להישען, אלא על אביו שבשמים. בשמים ישנו סיסמוגרף מדוייק וחד, שיוודע לזהות את הרחשים שמפעילים את האנחה הכבדה, ומתרגם אותם לזעקת תפילה עוצמתית וחזקה, יוצאת דופן ומביאת ישועות.

הבה נאמץ את העצה הזו, עצה שפותחת שערי שמים במפתח 'מאסטר' ייחודי. בוודאי שיש להתארגן לתפילה, לכוון בה, להתפלל בכל הפרטים והדקדוקים על פי הסדר ההלכתי. אך ככל שנשלב בתפילה את מימד הזעקה, את האנחה הכבדה והעוצמתית שבוקעת שערים - כך נזכה שבורא עולם יקבל תפילותינו ברחמים וברצון, יענה להן ויעניק לנו מטובו וברחמים!

אנו עומדים בימים בהם כל יהודי מחפש את הכלי, את המפתח שביאו בכנפיהם את הישועה לה הוא זקוק. גלים סוערים עוברים על כולנו, כל יהודי מחפש את הדרך שתבטיח לו הצלחה וסייעתא דשמיא בבריאותו, בחינוך ילדיו, בפרנסתו ובאישורו התמידי. כולנו מצויים בחיפוש מתמיד אחר הסגולה שתבקע עבורנו שערי שמים ותעניק לנו את הישועה המיוחלת.

בדרך לאותה סגולה מבוקשת או מפתח שמימי עוצמתי, יהודים מוכנים להפוך עולמות תרתי משמע. הם התאמץ מאוד להתפלל בשעות מיוחדות ובזמנים מסוגלים, והן להגיע לכל נקודה על פני הגלובוס בדרכם לישועה הנכספת. אבל האמת היא, שלצד כל הכלים הללו, הסגולה הטובה והעוצמתית ביותר נמצאת קרוב אלינו מאוד מאוד, בתוכנו ממש.

הדרך הטובה ביותר לבקוע שערי שמים נמצאת אצלנו, בעומק ליבנו פנימה. הכלי העוצמתי ביותר לעורר רחמי שמים הוא בהישג ידנו, בתוככי הלב שלנו. מפתח ה'מאסטר' שפורץ כל חומה ומביא את בקשותינו היישר אל כסא הכבוד, נמצא בצרור של הלב שלנו, צמוד אלינו כל העת. למפתח הזה, שהוא גם סגולה עוצמתית שאין חזקה ממנה, קוראים כח הזעקה מעומק הלב.

זעקה - היא אותו קול אנחה כבד שהלב משמיע מתהום עומקו. זעקה היא משהו שאין לו הגדרה מדוייקת, אך אין כמוהו לבטא את רחשי הלב. זעקה היא משהו שאין לו מילים ואין לו נוסח, אין לו מנגינה ואין לו צורה, אבל הזעקה היא הביטוי הטוב, המוחשי והעוצמתי ביותר של מה שעובר עלינו, והיא שמבטאת את רחשי ליבנו באופן האוטנטי והמרגש ביותר.

זעקה היא אחת מצורות התפילה, אך יש לה עוצמה ייחודית. כל תפילה היא רגע מרגש, בו יהודי זוכה לפתוח את מצפונו לבבו ולשפוך את שיחו לפני בוראו. אך ככל שהתפילה הזו היא מנקודה של 'זעקה', ככל שהתפילה נישאת מעומק הלב ומתהום ההרגשה, יש לה עוצמה מיוחדת וכח אדיר יותר, והיא מגיעה למקום גבוה ונעלה עוד יותר.

הגילוי הזה נחשף בפרשת השבוע, המתארת את שעבוד בני ישראל במצרים. עם שלם ושרוי בגלות, נרדף על לא עוול בכפו, עובד בשארית כוחותיו אצל המצרים הנוגשים בו ללא רחם. במצב כזה, לא ניתנה להם אפילו הזכות להתפלל, לא היתה להם אפשרות להתרכז, לא היה בכוחם לארגן מעמדי תפילה נשגבים, הם אפילו לא מצאו זמן להתפלל.

אבל יש משהו אחד שהם עשו, ודווקא הוא שבר את כל המחיצות והביא את תפילתם אל בורא עולם: הם זעקו. זעקה היא אנחה קורעת לב, שאין לה כללים, אין לה גבולות, אין לה סדר ואין לה נוסח. זעקה היא אנחה כבדה הכוללת את כל הכאב

סוד ההצלחה האמיתית...

כולנו מכירים את המצבים הללו: דאגה לנוכח מצבו של ילד, המריצה אותו למומחים או מאבחנים שונים. מצוקה בריאותית חלילה, ואנו ממהרים לרופא. לחץ כלכלי לא צפוי, הגורם לנו לפנות לעזרה, ולנוכח פיטורין - כל אחד מחפש עבודה בלוחות ה'דרושים' או באמצעות חבריו...

את כל זה אנו עושים תחת הכותרת 'השתדלות'. אנו מאמינים בני מאמינים שבורא עולם שולח לנו הכל, עלינו מוטלת חובת ההשתדלות ובשמה אנו פועלים. אך מהו סוד ההשתדלות האמיתית, ההשתדלות שתביא תוצאות? מהי אותה השתדלות רוחנית הנדרשת מאיתנו לצד ההשתדלות הרגילה שלנו?

הנה תגלית שגילה החזון איש זצ"ל, המובאת בספר 'מעשה איש' חלק ז' עמוד ק"ג: אם חשבנו שהפעולות הגשמיות שלנו הן ההשתדלות, זו טעות! עיקר חובת ההשתדלות המוטלת על האדם היא דווקא התפילה. שבלעדיה - כל פעולה שאנו עושים מועדת מראש לכישלון, אינה עונה בכלל לתואר 'השתדלות'. רק כשהפעולות שלנו נכרכות בתפילה נרגשת, רק אז הן מהוות קיום חובת ההשתדלות כראוי!

הבה ניקח דברים אלו לתשומת ליבנו, נחדד בקרבנו את ההבנה כי כל מה שיש לנו הוא מכח התפילה. הבה נשלב תפילה נרגשת לפני כל משימה חשובה, הבה נשקיע כוחות ומאמצים בתפילה להצלחת הפעולות שלנו, ואז נזכה שבורא עולם ישמע קול תפילתנו, יסייע לנו להצליח במעשינו, ויעניק לנו בריאות ונחת, פרנסה ואשר, עד בלי די!

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

הצלת חיים בלב המדבר!

בעיר הקטנה ירוחם שבדרום הארץ, ישב בשעת אחר הצהריים מאוחרת מגיד שיעור באחת משיבות הסביבה, ורכן על תלמודו. שקט שלותי של שעת בין ערביים שרר מסביב, החלון היה פתוח לנוף המדברי המרהיב, ציפורים קטנות צייצו ציוצים אחרונים להיום, והכל היה נראה פסטורלי ורגוע. עד שלפתע נחתכה הדממה בקול שאון של פלופלור המתנופף מעל מסוק צבאי, שחג ממש מעל ביתו כשמנועו משמיע רעש מחריש אוזניים...

מגיד השיעור פקח לרגע את עיניו מול החלון, והבחין כי המסוק מנמיך טוס, ונוחת בתחילת השטח המדברי הסמוך לעיר - היישר מול חלון ביתו. הדבר הטריד את מנוחתו ועורר את סקרנותו, הרי לא מדי יום נוחתים מסוקים מול הבית, בטח שלא בימי שלום ושגרה. מה אפוא קרה למסוק זה, מה הובילו לנחות דווקא כאן, סמוך כל כך למקום יישוב?

עוד דקה או שתיים חולפות, המסוק כבר נשק לקרקע, ועד מהרה פסק מלנוע. דלתו נפתחה, וממנו ירדו שני חיילים שהחלו משוחחים עם מישהו שישב על הקרקע בסמוך לשיח מדברי מצוי, דמות נמוכה וצנומה שלא ניתן לזהותה ממרחק כזה. לפתע הבחין מגיד השיעור כי ניכרת תכונה כלשהי סביב המסוק, החיילים התרוצצו והוציאו ציוד מהמסוק אל הדמות היושבת על הקרקע, ואחרי דקות ארוכות נפרדו ממנה לשלום, כשהדמות קמה ממקום מושבה והחלה פוסעת במנצחות בחזרה העירה...

מגיד השיעור אימץ את עיניו וחייד את ראיתו, מבקש לדעת מי האיש שבמדבר ומדוע נחת על ידו מסוק צבאי, מה ביקשו ממנו החיילים ומה עשה עימם. כשאותו אדם התקרב ממש וכבר נראה היישר מול חלון ביתו, נקרעו עיני מגיד השיעור בתדהמה, גבותיו נזקפו בתמיהה, מצחו התקמט באחת ופניו הביעו דאגה - - -

מהמדבר נראה יוצא, לא אחר מאשר אורי, תלמידו חביבו מספלי הישיבה, אחד הצורבים הצעירים המבטיחים ביותר. מה קרה אפוא לתלמיד המוכשר והמצויין? כיצד התגלגל בעיצומו של יום למדבר, וזכה בביקור מסוק צבאי? מה פשר המהומה הזו, איך הגיע המסוק לאורי ולמה?!

תמיהות רבות, ותשובה אין. את אורי הוא מכיר היטב, הוא מטובי תלמידיו. בכל עת מצוא הוא מפלפל בשיעור היומי או בחידוש מרתק, הוא בכלל לא נקרא מהבחורים הרפתקנים או מחפשי החוויות. מה קרה לו? מדוע המסוק נחת על ידו? מה הוא חיפש שם?

בשעת ערב, כשמגיד השיעור שב לישיבה, נתקל באורי הצוהל לקראתו. 'איזה נס היה לי היום, בישר אורי, יכול להיות שעליי לברך 'הגומל'. איזה נס!'

'מה קרה?' - זינק מגיד השיעור בשאלה. הוא ידע שמשוהו קרה, רק לא הבין מה, איך ולמה. במו עיניו הוא ראה את המסוק העוצר על יד אורי, ועתה הוא שומע על נס דרמטי. מה קורה כאן?

ואז פתר אורי את השאלה, וסיפר את התלכוחת יומו. כיצד בשעת צהריים מוקדמת ביקש להתאווור, יצא משטח העיר אל המדבר הסמוך, והחל מטיל בנחת. היתה זו שעת בין הסדרים, עוד זמן רב לפניו, והוא הולך ומטייל בשלווה, כשהציפורים משמשות לו כמוסיקת רקע נעימה והעננים כצל נוח וזמין...

ואז, בשלב מסוים, הוא נשען על שיח מדברי מצוי, וידו נתקעה בקוץ חד ודוקרני. הוא ניער את היד בעוצמה רבה כדי לשחררה מהקוץ, ואז נפל עליו ענף קוצני עוד יותר, שנתקע בכל חלקי זרועו. הוא החל מדמם מהדקירות הרבות, אך לא ידע להשית עצות בנפשו כדת מה לעשות...

'דעתי שאסור לי לזוז, כי אם אני זז ייתפסו בי עוד ועוד קוצים', סיפר אורי. 'מצד שני, אני צריך לנסות להשתחרר, כי זה לא רק כואב ומציק - זה גם מסוכן, כי ידי התחוררה ממש ודם החל לזלוג מכל עבר. ניסיתי לחלץ את הענף בעזרת היד השנייה, אך מהר מאוד הבנתי שזה לא יצלח, כי גם היד השנייה תיפצע עד זוב דם... הייתי אובד עצות ממש, תיאר אורי בקול נרגש. 'התחלתי להשתחרר, הבטתי בשלולית הדם שנקוותה מתחתיי, והבנתי שזה מצב ממש מסוכן. אני פה לבד באמצע המדבר, איש לא רואה אותי ואיש גם לא ישמע לזעקתי. הרגשתי שאני מתקרב למצב של סכנת חיים, הרי עוד מעט לא יישאר דם בגופי החבול...'

הבטתי אנה ואנה בייאוש מה. התחלתי לחשוב מה אפשר בכל זאת לעשות, אך לא מצאתי פתרון. התחלתי פשוט לזעוק ולצרוח לאבא שבשמים שיציל אותי. לא היה לי ספר תהלים, לא יכולתי לקום מהרצפה, לא יכולתי להתפלל כראוי, רק לצעוק ולזעוק מכל הלב, ולקוות שהזעקה תגיע מעצמה לכסא הכבוד...'

אורי השתק מדמעות כשהגיע לקטע בו חייו ניצלו, פשוטו כמשמעו: 'אני יושב וזועק, מדמם ללא הרף, מרגיש שאלו דקותי האחרונות. בכל זאת אני צועק, בלי מילים, פשוט צעקה נרגשת לאבא שבשמים שיציל את חיי. ואז, לפתע פתאום, אני שומע רעש חזק של מסוק, שתוך דקה שתיים נחת בסמוך אליי ומתוכו ירדו שני חיילים, שהבחינו מיד מה קורה אתי...'

הם שבו למסוק, ובתוך רגע הופיעו ובידיהם ערכת עזרה ראשונה מקצועית. הם לבשו כפפות עבות, שלפו את הקוצים אחד אחד, חיטאו את היד באלכוהול מזוקק, וחבשו פצע אחרי פצע במסירות ובזהירות. אחר כך הגישו לי כוס מים קרים, וידאו שאני בסדר, שנשימתי חזרה אליי, שאני כבר לא מסוחרר ומרגיש בטוב...

הייתי מופתע והמום, לא מצאתי את המילים להודות להם. שאלתי אותם איך הם נחתו כאן - בעיצומו של מדבר בעיצומו של יום, והם הסבירו בפשטות שקיבלו שיחת טלפון דחופה, שהצריכה קבלת החלטה בריכוז רב, ולפיכך נאלצו לנחות בשום מקום. רק לאחר שנחתו הבינו כי יד השם היתה בכך, להציל את חיי!'

אורי סיים את דבריו, עיניו ברקו בהודאה נרגשת, הוא חשף את זרועו ידו החבושה, כביכול כדי להוכיח את סיפורו - למרות שמגיד השיעור היה עד לו מרוחק, את הסיפור לפרטיו שמענו ממגיד המישרים הרה"ג רבי שלמה מילר שליט"א המכיר אותו ממקור ראשון, כדי ללמדנו תובנה מהדהדת:

לפעמים, ככל שהמצב קשה יותר, אדם מוצא עצמו מאוכזב ומיאוש יותר. הוא חש שכבר אין סיכוי, שאפילו להתפלל הוא לא מסוגל, שאפילו להתרכז הוא לא יכול. ברגעים כאלה עליו לשלוח את נשק הזעקה, להיאנח מקירות לבו ולזעוק במילותיו שלו, לשבור את כל המחיצות ולהיכנס בשערי שמים בנשק העוצמתי ביותר - בכוחה של הזעקה מעומק הלב.

הבה נאמץ את הדרך הזו, לאותם מצבים ורגעים בהם אנו חשים יאוש מזדחל ללב, או שמתנגבת מחשבה שאיננו מסוגלים להתפלל כראוי, אנו חשים כי איננו ראויים להתפלל או לא יכולים לכוון. דווקא אז, זה לא הזמן לעזוב את נשק התפילה, אלא זה הזמן להשתמש בגירסא הכי עוצמתית שלה - בכח הזעקה. כח הזעקה לא צריך מקום מיוחד, עוצמה רוחנית, תחושה פנימית בוערת או הכנה מיוחדת. ההיפך - כח הזעקה הוא רחש פנימי מעומק הלב, ומכאן עוצמתו!

כשיהודי מרגיש בעומק המצוקה, נטול יכולת להתפלל, לא מסוגל להתרכז, לא מוכן כראוי, או שלבו אטום - הנה, זו בדיוק ההזדמנות לזעוק, להשתמש בכח הזעקה שאין חזק ממנו. וככל שזעק מעומק הלב, נשפוך את מר ליבנו במילים שלנו, בתחושות שלנו, בהרגשה שלנו באזוני בורא עולם, כך נרגיש שתפילתנו מתקבלת ברחמים וברצון, ובורא עולם יחיש ישועתנו וימלא כל משאלותינו לטובה ולברכה, אמן.

הפצה שניה - בימים אלה!

בהתרגשות ובהודאה לבורא עולם, אנו שמחים לבשר כי לאחר שהמהדורה הראשונה שהופצה אזלה מהחנויות, בימים אלה אנו משלימים הפצה שנייה ומתוגברת של הספר 'פניני פרשת השבוע', שיצא לאור עולם בימי החנוכה שחלפו. הביקוש הרב הפתיע גם אותנו!

תגובות הקוראים מרגשות אותנו. כך אנו קוראים בתגובתו של ר' יוסף מ. מירושלים: 'כמה נאה לספר כזה להופיע בימי החנוכה, בהעניקו אור חדש לפרשת השבוע!' וכך כותבת לנו מחנכת מפורסמת: 'כבר יותר משנה אני מצפה להופעת הספר, שירכז עבורי את מיטב החומרים לכל פרשה ומועד. כשהופיע הספר הופתעתי לא רק מהאכסניה הנאה וריכוז החומר, על כולנה עולה מעלת המפתחות, המאפשרים למצוא כל חומר על כל נושא תוך שניות אחדות!'

כדי לעמוד בביקוש הגבוה, החלה בימים אלו - כאמור - הפצה נוספת לחנויות. הביאו ברכה אל בתיכם, ותיהנו מאור חדש, מרתק וחוויתי, בשולחן השבת שלכם!

להזמנות מרוכזות לחלוקות פרסים ומתנות, יש לפנות לטלפון 052-768-1073.